

Samling af Afgørelser

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT
M. BOBEK
fremsat den 18. maj 2017*

Sag C-340/16

**Landeskrankenanstalten-Betriebsgesellschaft – KABEG
mod
Mutuelles du Mans assurances IARD SA (MMA IARD)**

(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Oberster Gerichtshof (øverste domstol, Østrig))

»Præjudiciel afgørelse – kompetence i forsikringssager – begreberne »forsikringssager« og »skadelidte« – sag anlagt af skadelidte direkte mod forsikringsselskabet – arbejdsgiverens, en offentligretlig institution, indtrædelse i en arbejdstagers rettigheder over for forsikringsselskabet på grundlag af en lovbestemt overdragelse af de rettigheder, som en skadelidt i en trafikulykke har«

I. Indledning

1. En cyklist, der bor og arbejder i Østrig, kom til skade ved et trafikuheld i Italien. Han blev nødt til at tage sygeorlov. Hans arbejdsgiver, der er en offentligretlig institution inden for sundhedssektoren i Østrig, fortsatte med at udbetale hans løn under hele sygeorloven i overensstemmelse med arbejdsgiverens lovbestemte forpligtelser i henhold til østrigsk ret. Førerens ansvarsforsikringsselskab har hjemsted i Frankrig. Arbejdsgiveren ønsker tilbagebetaling af et beløb svarende til den løn, som cyklisten har fået udbetalt, fra førerens ansvarsforsikringsselskab. Arbejdsgiveren anlagde med henblik derpå sag i Østrig mod forsikringsselskabet.

2. Arbejdsgiveren gjorde med henblik på sagens anlæggelse ved de østrigske retter gældende, at den særlige kompetenceregulering i forordning (EF) nr. 44/2001** for forsikringssager fandt anvendelse. Denne kompetenceregulering giver i princippet en skadelidt mulighed for at anlægge sag mod et forsikringsselskab på det sted, hvor den skadelidte har bopæl. Formålet med et sådant forsikringsspecifikt forum actoris er at beskytte den svage part.

3. På denne faktiske og retlige baggrund er den forelæggende ret, Oberster Gerichtshof (øverste domstol, Østrig), i tvivl om, hvorvidt arbejdsgiveren kan anses for den svage part, der fortjener beskyttelse i form af de særlige forsikringsspecifikke regler om forum actoris i forordning nr. 44/2001. Denne begrundede tvivl afdækker sagens reelle problemstilling: Domstolen opfordres til at afklare de betingelser, hvorunder forordningens særlige forum actoris kan overdrages til en anden person, som indtræder i den oprindelige eller direkte skadelidtes krav.

* Originalsprog: engelsk.

** Rådets forordning af 22.12.2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EFT 2001, L 12, s. 1).

II. Relevante retsfor skrifter

A. EU-retten

1. Forordning nr. 44/2001

4. 11.-13. betragtning til forordning nr. 44/2001 har følgende ordlyd:

»(11) Kompetencereglerne bør frembyde en høj grad af forudsigelighed og være baseret på sagsøgtes bopæl som det principielle kriterium, og dette kompetencekriterium bør altid kunne gøres gældende, undtagen i enkelte velafgrænsede tilfælde, hvor det på grund af sagens genstand eller af hensyn til parternes aftalefrihed er berettiget at lægge et andet tilknytningsmoment til grund [...]

(12) Som kompetencekriterium bør sagsøgtes bopæl suppleres med alternative kriterier baseret på en sags nære tilknytning til en bestemt ret eller på hensynet til god retspleje.

(13) For forsikringsaftaler, forbrugeraftaler og arbejdsaftaler er det ønskeligt at beskytte den svage part ved hjælp af kompetenceregler, der er gunstigere for denne parts interesser end de almindelige kompetenceregler.«

5. Artikel 2, stk. 1, i forordning nr. 44/2001 bestemmer: »Med forbehold af bestemmelserne i denne forordning skal personer, der har bopæl på en medlemsstats område, uanset deres nationalitet, sagsøges ved retterne i denne medlemsstat.«

6. Artikel 3, stk. 1, i forordning nr. 44/2001 har følgende ordlyd: »Personer, der har bopæl på en medlemsstats område, kan kun sagsøges ved retterne i en anden medlemsstat i medfør af de regler, der er fastsat i afdeling 2-7.«

7. I medfør af forordningens artikel 8 afgøres kompetencen i forsikringssager efter afdeling 3 i kapitel II i forordning nr. 44/2001.

8. Reglerne i samme forordnings artikel 9, stk. 1, foreskriver, at en forsikringsgiver, der har bopæl på en medlemsstats område, kan sagsøges:

- a) ved retterne i den medlemsstat, på hvis område han har bopæl, eller
- b) i en anden medlemsstat, i tilfælde, hvor sagen anlægges af forsikringstageren, den sikrede eller den begunstigede, ved retten på det sted, hvor sagsøger har bopæl

[...]«

9. Artikel 11, stk. 2, bestemmer: »Artikel 8, 9 og 10 finder anvendelse i tilfælde, hvor skadelidte anlægger sag direkte mod forsikringsgiveren, såfremt der er hjemmel for et direkte sagsanlæg.«

10. For fuldstændighedens skyld kan det tilføjes, at forordning nr. 44/2001 er blevet ophævet ved forordning (EU) nr. 1215/2012, der finder anvendelse fra den 10. januar 2015^{***}. Da disse retsforhandlinger blev indledt inden denne dato, er forordning nr. 44/2001 dog fortsat den gældende lovgivning.

^{***} Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 af 12.12.2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EUT 2012, L 351, s. 1).

B. National ret

11. På forbundsniveau bestemmer § 1358 i Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch (den almindelige borgerlige lovbog)****: »Den, som betaler en tredjeparts gæld, for hvilken denne part hæfter personligt eller med bestemte aktiver, indtræder i kreditors rettigheder og har ret til at kræve den betalte gæld godtgjort af skyldneren [...]«.

12. Endvidere bestemmer § 67, stk. 1, i Versicherungsvertragsgesetz (lov om forsikringsaftaler)****, at når en forsikringstager har et erstatningskrav over for en tredjemand, indtræder forsikringsgiveren i kravet, i det omfang denne udbetaler erstatning til forsikringstageren.

13. På lokalt niveau i den østrigske delstat Kärnten opretter § 2, stk. 1, i Kärntner Landeskrankenanstalten-Betriebsgesetz***** (lov om organisation og drift af delstaten Kärntens sygehuse) »Landeskrankenanstalten-Betriebsgesellschaft – KABEG« som en offentligretlig institution. I medfør af § 3 skal KABEG forvalte delstatens sygehuse som offentlige sygehuse i delstaten. KABEG skal varetage sine opgaver på almennyttig basis og har ikke til formål at være overskudsgivende.

III. Faktiske omstændigheder, retsforhandlinger og spørgsmål

14. Landeskrankenanstalten-Betriebsgesellschaft – KABEG (herefter »appellanten«) er et offentligretligt organ, som driver sygehuse. Det er hjemmehørende i Klagenfurt am Wörthersee, Østrig.

15. En af appellantens arbejdstagere (herefter »cyklisten«) pådrog sig forskellige skader ved et trafikuheld den 26. marts 2011 i Italien. På uheldstidspunktet arbejdede og boede cyklisten i Østrig.

16. Føreren af den bil, som angiveligt forvoldte uheldet, havde en ansvarsforsikring hos Mutuelles du Mans assurances IARD SA (herefter »den appelindstævnte«), der er et forsikringsselskab med hjemsted i Frankrig.

17. Appellanten anlagde sag mod den appelindstævnte ved Landesgericht Klagenfurt (regional domstol, Klagenfurt, Østrig) (herefter »førsteinstansen«). Appellanten var af den opfattelse, at bilens fører var eneansvarlig for uheldet, og nedlagde påstand om, at indstævnte skulle betale EUR 15 505,64 med tillæg af renter og sagsomkostningerne.

18. På grundlag af en lovbestemt forpligtelse hertil fortsatte appellanten med at betale cyklistens (appellantens arbejdstagers) løn, mens han var på sygeorlov på grund af de skader, han havde pådraget sig ved trafikuheldet. I henhold til østrigsk ret overgik cyklistens erstatningskrav til appellanten. Appellanten er af den opfattelse, at den løn, der er blevet udbetalt til cyklisten under sygeorloven, udgør skade, og at appellanten er indtrådt i cyklistens ret til at kræve erstatning for denne skade fra den appelindstævnte.

19. Appellanten gjorde endvidere gældende, at førsteinstansen havde international kompetence til at behandle sagen. Appellanten støttede dette argument på artikel 9, stk. 1, litra b), sammenholdt med artikel 11, stk. 2, i forordning nr. 44/2001: Et forsikringsselskab kan sagsøges i en anden medlemsstat end den, hvor det har hjemsted (i denne sag Frankrig), hvis sagen anlægges ved retterne på det sted, hvor sagsøgeren har bopæl (her Østrig). Appellanten understregede også, at den samme ret allerede havde anerkendt sin kompetence i parallelle retsforhandlinger anlagt af cyklisten mod forsikringsselskabet.

**** Lov af 1.6.1811, JGS nr. 946/1811.

***** Lov af 2.12.1958 BGBl. 1959/2 som ændret.

***** Lov af 25.2.1993, LGBl. 1993/44 som ændret.

20. Den appelindstævnte er uenig vedrørende den østrigske rets internationale kompetence. Den appelindstævnte henleder opmærksomheden på formålet med særreglerne for kompetence i forsikringssager, som er at beskytte den svage part. Den appelindstævnte gjorde gældende, at appellanten ikke var den svage part og derfor ikke var berettiget til en sådan beskyttelse.

21. Førsteinstansen fandt, at den havde kompetence, og at appellanten kunne anses for den svage part, uanset dennes størrelse, da den blot havde fremsat et krav, der var afledt af dens arbejdstagers krav.

22. I den af den appelindstævnte iværksatte appel ophævede Oberlandesgericht Graz (øverste regionale domstol, Graz, Østrig) imidlertid førsteinstansens afgørelse og afviste de oprindelige påstande, idet den fandt, at der ikke var international kompetence. Oberlandesgericht Graz fastslog, at appellanten ikke kunne anses for den svage part.

23. Appellanten iværksatte appel til prøvelse af denne afgørelse ved (øverste domstol), som er den forelæggende ret. Oberster Gerichtshof har anset det for nødvendigt at afklare flere bestemmelser i afdeling 3 i kapitel II i forordning nr. 44/2001 for at kunne vurdere, om den for denne ret verserende sag skal anses for en forsikringssag. Oberster Gerichtshof ønsker også afklaret, om appellanten kan anses for en skadelidt, der kan gøre den forsikringsrelaterede regel om forum actoris i artikel 9, stk. 1, litra b), sammenholdt med artikel 11, stk. 2, i forordning nr. 44/2001 gældende.

24. Under disse omstændigheder har Oberster Gerichtshof (øverste domstol) udsat sagen og forelagt Domstolen følgende spørgsmål:

»1) Er en indenlandsk arbejdsgivers sagsanlæg vedrørende erstatning for en skade, der er påført denne som følge af betaling af løn under sygdom til en af dennes arbejdstagere med bopæl i indlandet en »forsikringssag« i den forstand, hvori udtrykket anvendes i artikel 8 i forordning (EF) nr. 44/2001, når

- a) arbejdstageren er kommet til skade ved en trafikulykke i en medlemsstat (Italien)
- b) sagen er anlagt mod det forsikringsselskab, hvor der er tegnet ansvarsforsikring for skadevolderens køretøj, og som er etableret i en anden medlemsstat (Frankrig), og
- c) arbejdsgiveren er oprettet som offentligretligt organ med status som juridisk person?

2) Såfremt det første spørgsmål besvares bekræftende:

Skal artikel 9, stk. 1, litra b), sammenholdt med artikel 11, stk. 2, i forordning (EF) nr. 44/2001 fortolkes således, at den arbejdsgiver, der udbetaler lønnen under sygdom, som »skadelidte« kan anlægge sag mod det forsikringsselskab, hvor der er tegnet ansvarsforsikring for skadevolderens køretøj, ved retten på det sted, hvor arbejdsgiveren har sit hjemsted, såfremt der er hjemmel for et direkte sagsanlæg?»

25. Appellanten, den appelindstævnte, den italienske regering og Kommissionen har indgivet skriftlige indlæg.

IV. Bedømmelse

26. Den forelæggende ret ønsker oplyst, om et krav fra en arbejdsgiver, som fortsatte med at udbetale løn til en arbejdstager, mens denne sidstnævnte var på sygeorlov (som følge af at have pådraget sig skader ved et trafikuheld), og som har nedlagt påstand om erstatning svarende til den udbetalte løn, skal anses for en »forsikringssag« i den i forordning nr. 44/2001 omhandlede forstand (det første

spørgsmål). Hvis dette spørgsmål besvares bekræftende, har den forelæggende ret endvidere forespurgt, om en sådan arbejdsgiver kan anses for en »skadelidt« og gøre det forsikringsrelaterede forum actoris gældende i forbindelse med, at arbejdsgiveren anlægger sag mod førerens ansvarsforsikringsselskab (det andet spørgsmål).

27. Mit svar på spørgsmålene er to gange ja. Jeg vil som forklaring på det standpunkt først kort behandle begrebet »forsikringssag« (A). Derefter vil jeg undersøge, om og under hvilke betingelser en person, der er indtrådt i et forsikringsrelateret krav, kan anses for en »skadelidt« og kan gøre det forsikringsrelaterede forum actoris gældende (B).

28. Som en indledende terminologisk bemærkning, der er fælles for hele argumentet, ønsker jeg at fremhæve, at jeg i dette forslag til afgørelse anvender ordet »subrogation« (indtrædelse i rettigheder) på en generel, neutral måde som henvisning til alle former for retlig »substitution« *****. Det dækker simpelthen situationen med en person, som indtræder i en anden persons ret til at håndhæve rettigheder eller påtage sig forpligtelser.

A. Forsikringssager

29. I medfør af artikel 8 i forordning nr. 44/2001 indeholder forordningens afdeling 3 særlige kompetenceregler i forsikringssager. De giver mulighed for, at forsikringstageren, den forsikrede, den begunstigede og den skadelidte kan anlægge sag mod et forsikringsselskab ved retterne i den medlemsstat, hvor disse respektive parter har bopæl. Forsikringsselskabet har derimod i princippet kun en enkelt mulighed: at anlægge sag ved retterne i den medlemsstat, hvor sagsøgte har bopæl *****.

30. Forordning nr. 44/2001 definerer imidlertid ikke begrebet forsikring. Det gjorde den retlige forgænger (Bruxelleskonventionen *****) – og efterfølgeren (forordning nr. 1215/2012 *****) – heller ikke.

31. Jeg er enig med Kommissionen i, at begrebet »forsikringssag« skal undergives en selvstændig og ensartet fortolkning med henblik på i videst muligt omfang at sikre, at medlemsstaterne og de berørte personer har samme og ensartede rettigheder og forpligtelser i henhold til forordningen *****.

32. Bortset fra denne generelle betragtning forekommer der dog ikke at være nogen EU-specifik definition af »forsikringssag«. Domstolen er indtil videre fremkommet med to former for kasuistisk vejledning herom ved inklusion (ved at give udtrykkelige eksempler på det, der er omfattet) og ved eksklusion (det, der ikke er omfattet).

33. Inden for den første kategori bemærkede Domstolen under henvisning til Bruxelleskonventionen, der havde en tilsvarende ordlyd, at kompetencereglerne for forsikringssager finder udtrykkelig anvendelse på visse former for forsikring, såsom lovpligtig forsikring, ansvarsforsikring, forsikring vedrørende fast ejendom- og luftfarts- eller søforsikring *****.

***** Hvorved jeg går tilbage til det oprindelige latinske ord *surrogare*, som blot betyder *at substituere* (jf. f.eks. Lewis og Short, *A Latin Dictionary*, Oxford University Press, Oxford, 1996, s. 1818). Anvendt på denne generiske måde sondres der ikke mellem, om indtrædelsen i rettigheder skete i henhold til loven eller en aftale, eller om den er hel eller delvis.

***** Dom af 26.5.2005, GIE Réunion européenne m.fl. (C-77/04, EU:C:2005:327, præmis 17 og den deri nævnte retspraksis).

***** Bruxelleskonventionen om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, som efterfølgende ændret ved nye medlemsstaters tiltrædelse til konventionen (EFT 1978, L 304, s. 36).

***** Jf. fodnote 3.

***** Jf. analogt (hvad angår begrebet »borgerlige sager og handelssager«) dom af 9.3.2017, Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193, præmis 33 og den deri nævnte retspraksis). Hvad angår behovet for at fortolke Bruxelleskonventionen selvstændigt, jf. dom af 15.1.2004, Blijdenstein (C-433/01, EU:C:2004:21, præmis 24 og den deri nævnte retspraksis).

***** Dom af 13.7.2000, Group Josi (C-412/98, EU:C:2000:399, præmis 62). Jf. artikel 10, 13 og 14 i forordning nr. 44/2001.

34. Hvad angår det, der ikke er omfattet, udelukker artikel 1, stk. 2, litra c), klart sager vedrørende social sikring fra anvendelsesområdet for forordning nr. 44/2001. Det kan tilføjes, at denne udelukkelse finder anvendelse, i det omfang et givet krav ikke er omfattet af begrebet »det civil- og handelsretlige område«, der afgrænser anvendelsen af forordning nr. 44/2001 som helhed *****.

35. Endvidere udelukkede Domstolen sager om »genforsikring« fra anvendelsesområdet for de forsikringsspecifikke kompetenceregler, fordi genforsikring ikke er nævnt i det, der efterfølgende blev til afdeling 3 i kapitel II i forordning nr. 44/2001. Domstolen begrænsede imidlertid også denne udelukkelse til forhold mellem to erhvervsdrivende, der handler inden for genforsikringssektoren. Domstolen fastslog, at kompetencereglerne for forsikringssager »fuldt ud finder anvendelse, når en forsikringstager, en forsikret eller en begunstiget i henhold til en forsikringsaftale efter [gældende ret] har adgang til – direkte over for en eventuel genforsikrer for forsikringsgiveren – at gøre sine rettigheder gældende i henhold til forsikringsaftalen«, forudsat at en sådan part er den svage part i forhold til genforsikringsselskabet *****.

36. Efter min opfattelse er det hverken nødvendigt eller klogt at forsøge at give en generel og udtømmende definition af begrebet en »forsikringssag« og dermed af begrebet »forsikring«. Dette kan overlades til den juridiske teori. Der er dog et element, der fremgår af den gennemgåede retspraksis, og som er naturligt forbundet med logikken i Bruxelleskonventionens/forordningens ordning: Hvad angår den internationale kompetence er grundlaget for at klarlægge begrebet en »forsikringssag« i det væsentlige »adkomstbaseret«. Er adkomsten til det, hvorom der anlægges sag mod en bestemt sagsøgt (med andre ord grundlaget for den sag), klarlæggelse af rettigheder og pligter opstået i et forsikringsforhold? Hvis ja, så kan sagen anses for at være en »forsikringssag«.

37. I sammenhæng med afdeling 3 i kapitel II i forordning nr. 44/2001 vedrører en »forsikringssag« simpelthen klarlæggelsen af rettigheder og pligter for de parter, der henvises til i artikel 9, stk. 1, litra b), og artikel 11, stk. 2, i det omfang, hvor disse rettigheder og pligter kan siges at være opstået i et forsikringsforhold.

38. Det kan tilføjes, at konklusionen ikke ændres af det forhold, at rationalet bag og den historiske baggrund for pligter, der opstår i sammenhæng med ansvarsforsikring, på et meget generelt plan kan være forbundet med begrebet den oprindelige skadevolders ansvar uden for kontraktforhold, som skadevolderens forsikring skal indtræde i og dække *****.

39. Som min første midlertidige konklusion er jeg derfor af den opfattelse, at for så vidt angår identifikationen af den kompetente ret er genstanden for et krav omfattet af anvendelsesområdet for begrebet »forsikringssag« som omhandlet i afdeling 3 i kapitel II i forordning nr. 44/2001, hvis den vedrører rettigheder og pligter, der er opstået i et forsikringsforhold, med undtagelse af spørgsmål vedrørende social sikring som omhandlet i samme forordnings artikel 1, stk. 2, litra c).

***** Artikel 1, stk. 2, litra c), i forordning nr. 44/2001 bestemmer, at forordningen »[ikke] finder [...] anvendelse på [...] social sikring. Vedrørende anvendelsesområdet for den tilsvarende bestemmelse i Bruxelleskonventionen jf. dom af 14.11.2002, Baten (C-271/00, EU:C:2002:656, præmis 37), og af 15.1.2004, Blijdenstein (C-433/01, EU:C:2004:21, præmis 21).

***** Dom af 13.7.2000, Group Josi (C-412/98, EU:C:2000:399, præmis 75).

***** Det kan bringes i erindring, at denne argumentation, der oprindeligt fremkom i nogle dele af den juridiske teori og senere blev drøftet i en sag for den tyske øverste forbundsdomstol (jf. Bundesgerichtshofs forelæggelseskendelse af 26.9.2006 – VI ZR 200/05), hverken blev taget til følge af den tyske forbundsdomstol eller i sidste ende af Domstolen, da den blev forelagt sagen – jf. dom af 13.12.2007, FBTO Schadeverzekering (C-463/06, EU:C:2007:792, præmis 30).

40. Hvis denne konklusion anvendes på denne sag, følger det af forelæggelsesafgørelsen, at kravet i hovedsagen bygger på en forsikringsaftale mellem den oprindelige skadevolder og hans forsikringsselskab snarere end det påståede ansvar uden for kontraktforhold for en person, som er ansvarlig for uheldet. Med andre ord er grunden til, at indstævnte er sagsøgt i hovedsagen, selskabets påståede forpligtelse, der er opstået i en forsikringsaftale, selskabet har indgået med skadevolderen *****.

B. Overgang af forum actoris til en person, der er indtrådt i rettigheder

41. Den forelæggende ret søger med sit andet spørgsmål oplyst, om appellanten som en skadelidt kan støtte ret på forum actoris i henhold til artikel 11, stk. 2, sammenholdt med artikel 9, stk. 1, litra b), i forordning nr. 44/2001 og anlægge sag direkte (hvilket som sådan er tilladt i henhold til gældende ret *****) mod ansvarsforsikringsselskabet for den person, der angiveligt er ansvarlig for det oprindelige trafikuheld.

42. Spørgsmålet kræver en analyse af for det første, om appellanten er dækket af begrebet »skadelidte« (1). Eftersom svaret på dette spørgsmål efter min opfattelse er bekræftende, fokuserer den efterfølgende drøftelse på de betingelser, hvorunder det forsikringsrelaterede forum actoris overgår til den, der er indtrådt i rettigheder (2).

1. Begrebet skadelidte og dennes forum actoris

43. Som Domstolen har fastslået, indfører kompetencereglerne i afdeling 3 i kapitel II i forordning nr. 44/2001 »en selvstændig ordning for fastlæggelse af kompetence i forsikringsager«, hvis formål er »at beskytte den svage part med kompetenceregler, der er gunstigere for hans interesser end de generelle regler«. Disse regler afspejler et underliggende ønske om at beskytte personer, der oftest står over for en standardkontrakt, hvis vilkår ikke længere kan forhandles, hvilket fører til, at han er den »svage part« *****.

44. Beskyttelsen i henhold til de forsikringsrelaterede kompetenceregler bør derfor ikke udvides til at omfatte personer, som ikke har behov for beskyttelsen *****.

45. En begrænset analogi kan udledes af tilsvarende beskyttelseshensyn, som også har formet kompetencereglerne for arbejdstagere og forbrugere *****. Disse specifikke kompetenceregler afviger ligeledes fra hovedreglen om sagsøgtes bopæl *****.

46. Det, som alle disse specifikke områder kan siges at have til fælles, er det forhold, at de tilsigter at være undtagelser til hovedreglerne om kompetence. De kan som sådan ikke føre til en fortolkning, der går videre end de tilfælde, der udtrykkeligt fremgår af forordningen *****.

***** Om et sådant krav skal anses for eventuelt at være dækket af den forsikringsaftale, der er støttet ret på, er naturligvis et andet spørgsmål, som vedrører sagens realitet og ikke afgørelsen af den internationale kompetence.

***** I sammenhæng med civilt ansvar i forbindelse med brug af motorkøretøjer jf. 30. betragtning til og artikel 18 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/103/EF af 16.9.2009 om ansvarsforsikring for motorkøretøjer og kontrollen med forsikringspligtens overholdelse (EUT 2009, L 263, s. 11), eller »CMID«, der giver skadelidte mulighed for at anlægge et sådant direkte søgsmål.

***** 13. betragtning til forordning nr. 44/2001. Jf. dom af 14.7.1983, Gerling Konzern Spezial Kreditversicherung m.fl. (C-201/82, EU:C:1983:217, præmis 17), af 13.7.2000, Group Josi (C-412/98, EU:C:2000:399, præmis 64), af 12.5.2005, Société financière et industrielle du Peloux (C-112/03, EU:C:2005:280, præmis 37), og af 17.9.2009, Vorarlberger Gebietskrankenkasse (C-347/08, EU:C:2009:561, præmis 40 og den deri nævnte retspraksis).

***** Dom af 13.7.2000, Group Josi (C-412/98, EU:C:2000:399, præmis 65 og den deri nævnte retspraksis), og af 17.9.2009, Vorarlberger Gebietskrankenkasse (C-347/08, EU:C:2009:561, præmis 41).

***** Jf. afdeling 4 og 5 i kapitel II i forordning nr. 44/2001.

***** Artikel 2, stk. 1, i forordning nr. 44/2001.

***** Dom af 17.9.2009, Vorarlberger Gebietskrankenkasse (C-347/08, EU:C:2009:561, præmis 39 og den deri nævnte retspraksis).

47. Det bør dog også erindres, at i modsætning til ansættelsesrets- og forbrugersager er begrebet »den svage part« i forsikringsrelaterede sager defineret relativt bredt. Det omfatter fire kategorier af personer: forsikringstageren, den forsikrede, den begunstigede og den skadelidte part. Disse parter kan faktisk være økonomisk og retligt ganske stærke enheder. Dette følger af den brede formulering af de forsikringsrelaterede bestemmelser i forordning nr. 44/2001 og af de heri beskrevne former for forsikring.

48. I modsætning til det, der er forudsat for forbrugere, indgår de personer, der er beskyttet i henhold til afdeling 3 i kapitel II i forordning nr. 44/2001, således ikke nødvendigvis de respektive forsikringsaftaler uden for deres erhvervsmæssige virksomhed. Denne omstændighed og dette særlige forhold ved særkompetencen i henhold til afdeling 3 i kapitel II bør tages i betragtning ved fortolkningen af begrebet skadelidte.

49. Endvidere giver forordningens artikel 9, stk. 1, litra b), alle de heri opregnede parter, dvs. forsikringstageren, den begunstigede og den forsikrede, adgang til forum actoris. Dette udgør en ændring og en styrkelse af beskyttelsen sammenlignet med Bruxelleskonventionen *****.

50. I FBTO Schadeverzekeringen-dommen gjorde Domstolen det klart, at skadelidte også har sit eget forum actoris. Dette værneting afhænger ikke af det værneting, der er til rådighed for de parter, der er henvist til i artikel 9, stk. 1, litra b). Den skadelidte kan dermed, selv om hun er omfattet af en særskilt henvisning i artikel 11, stk. 2, anlægge sag i den medlemsstat, hvor hun har bopæl *****.

51. Endelig fastslog Domstolen, at formålet med henvisningen i artikel 11, stk. 2, i forordning nr. 44/2001 til bl.a. artikel 9 er at føje skadelidte til listen over sagsøgere i artikel 9, stk. 1, litra b), uden at begrænse kategorien af skadelidte til dem, der *direkte* har lidt skade. Domstolen gav som eksempel herpå skadelidtes arvinger *****.

52. Det følger af de argumenter, der er gennemgået i dette afsnit, at også en person, der har lidt indirekte skade, kan støtte ret på det forum actoris, der foreskrives i artikel 9, stk. 1, litra b), og som der henvises til i artikel 11, stk. 2, i forordning nr. 44/2001. En sådan person har sit eget forum actoris, som er baseret på hendes bopæl. Efter min opfattelse giver Domstolens praksis således mulighed for, at begge – både direkte og indirekte – skadelidte personer kan anses for en »skadelidt«.

53. Det endelige og på en måde væsentligste spørgsmål, der skal behandles, er, om en person, der er indtrådt i rettigheder, såsom appellant, kan anses for en indirekte skadelidt part og påberåbe sig det forsikringsrelaterede forum actoris.

2. Overgang af forum actoris til en person, der er indtrådt i rettigheder

54. Kernen i denne sag er, under hvilke betingelser eller snarere med hvilke begrænsninger det specifikke værneting i medfør af artikel 9, stk. 1, litra b), og artikel 11, stk. 2, i forordning nr. 44/2001 kan overgå til en enhed, der er indtrådt i den direkte skadelidtes rettigheder.

55. Dette spørgsmål blev behandlet i Vorarlberger Gebietskrankenkasse-dommen (a). Gennemførligheden af den test, der blev udviklet deri, har dog givet anledning til tvivl, som det fremgår af denne sag (b). Jeg vil derfor foreslå, at Domstolen benytter anledningen til at afklare fremgangsmåden i Vorarlberger Gebietskrankenkasse-dommen (c).

***** Dom af 13.12.2007, FBTO Schadeverzekeringen (C-463/06, EU:C:2007:792, præmis 28 in fine). Bruxelleskonventionens artikel 8 bestemmer: »En forsikringsgiver, der har bopæl på en kontraherende stats område, kan sagsøges enten ved retterne i denne stat eller i en anden kontraherende stat ved retten på det sted, hvor forsikringstageren har bopæl [...]«.

***** Dom af 13.12.2007, FBTO Schadeverzekeringen (C-463/06, EU:C:2007:792, præmis 26 og 31).

***** Dom af 17.9.2009, Vorarlberger Gebietskrankenkasse (C-347/08, EU:C:2009:561, præmis 44).

a) *Vorarlberger Gebietskrankenkasse-dommen*

56. Domstolen fastslog i Vorarlberger Gebietskrankenkasse-dommen, at en socialsikringsinstitution, som i henhold til en lovbestemmelse var indtrådt i en ved en bilulykke direkte skadelidt persons rettigheder, ikke kunne påberåbe sig særreglen om forum actoris i artikel 11, stk. 2, sammenholdt med artikel 9, stk. 1, litra b), i forordning nr. 44/2001 *****.

57. Vorarlberger Gebietskrankenkasse-dommen blev afsagt som følge af en bilulykke i Tyskland. Den skadelidte modtog godtgørelse fra sin socialsikringsinstitution, der havde hjemsted i Østrig. Denne institution anlagde sag i Østrig mod det tyske forsikringsselskab for den person, der var ansvarlig for ulykken. Socialsikringsinstitutionen påberåbte sig henvisningen i artikel 11, stk. 2, i forordning nr. 44/2001 til samme forordnings artikel 9. Institutionen påstod, at den var indtrådt i rettigheder, som var overgået fra den direkte skadelidte til institutionen.

58. Domstolen fandt dog, at en sådan påberåbelse ikke var mulig. Den bemærkede, at det i den konkrete sag ikke var gjort gældende, at en social sikringsinstitution, såsom den i sagen omhandlede, var den økonomisk svageste part og retligt set mindre erfaren end et ansvarsforsikringsselskab, såsom det i sagen omhandlede *****.

59. Domstolens ræsonnement i Vorarlberger Gebietskrankenkasse-dommen åbner op for, at muligheden for at anvende beskyttelsesreglerne i afdeling 3 i kapitel II i forordning nr. 44/2001 kan afhænge af den konkrete balance mellem tvistens parter retlige og økonomiske styrke, hvilken vil skulle klarlægges på grundlag af de faktiske omstændigheder i den konkrete sag.

60. Denne tilgang mødte ikke almindelig anerkendelse. Selv om den unægteligt tilsigter at yde det med forordning nr. 44/2001 forfulgte formål retfærdighed, nemlig at beskytte den svage part, er den ikke særlig egnet at sikre den nødvendige grad af forudsigelighed i de gældende kompetenceregler. Disse problemer fremgår også af forelæggelsesafgørelsen i den foreliggende sag. Jeg vil nu rette min opmærksomhed imod disse.

b) *Grænserne for fremgangsmåden i Vorarlberger Gebietskrankenkasse-dommen*

61. For det første er der, som den forelæggende ret har bemærket, ingen konkrete kriterier for vurderingen den forholdsmæssige svagheit af den lovbestemte erhververs stilling i forhold til det sagsøgte forsikringsselskabs, i Vorarlberger Gebietskrankenkasse-dommens præmisser. Navnlig for så vidt angår en person, der er indtrådt i rettigheder, såsom personen i hovedsagen (en offentligretlig arbejdsgiver), udgør afgørelsen af, om en sådan part er den »økonomisk svageste [...] og retligt set mindre erfar[ne]« part i forhold til ansvarsforsikringsselskabet en ganske vanskelig øvelse.

62. For det andet har den forelæggende ret også bemærket det brede spektrum af enheder, for hvilke en sådan konkret analyse skal foretages. Sagsøgerne kan være alt fra »små« eneindehavere over mellemstore virksomheder til store koncerner eller offentligretlige institutioner og lokale myndigheder. Jeg vil tilføje, at de specifikke sagsøgers forholdsmæssige retlige og økonomiske styrke skal afvejes i forhold til »udenlandske« forsikringsselskaber med hjemsted i en anden medlemsstat. Dette medfører den yderligere vanskelighed at skulle vurdere retlige former og faktiske spørgsmål vedrørende et andet retssystem end retssystemet for den ret, der skal træffe afgørelse.

***** Dom af 17.9.2009, Vorarlberger Gebietskrankenkasse (C-347/08, EU:C:2009:561, præmis 47).

***** Ibidem, præmis 42.

63. For det tredje rejser testen i Vorarlberger Gebietskrankenkasse-dommen det dybere spørgsmål om testens udfalds forudsigelighed i de konkrete sager. Det bør i forhold til testens *raison d'être* erindres, at de problemstillinger, der undersøges her, skal behandles i forbindelse med fastlæggelsen af den internationale kompetence, ikke i forbindelse med sagens realitet. Er det således virkelig hensigtsmæssigt at pålægge de nationale retter at foretage en omfattende faktisk og kontekstafhængig undersøgelse med henblik på at træffe en afgørelse om kompetence, som i almindelighed burde være så hurtig og ligetil som muligt?

64. Disse tre problemer fører mig til at foreslå, at Domstolen tilføjer følgende præciseringer til fremgangsmåden i Vorarlberger Gebietskrankenkasse-dommen.

c) Præcisering af fremgangsmåden i Vorarlberger Gebietskrankenkasse-dommen

65. Præciseringen af videregivelsen af forum actoris i denne sammenhæng bør for det første tilsigte at forlige logikken om den svage part i afdeling 3 i kapitel II i forordning nr. 44/2001 med formålet om at sikre kompetencereglernes forudsigelighed *****. For det andet taler formålet om god retspleje ***** mod en yderligere mangedobling af værnetingene. Den person, der er indtrådt i rettigheder, bør så vidt muligt have det samme værneting som den person, hvorfra hun afleder sine rettigheder. Dette er trods alt selve logikken i indtrædelse i rettigheder. Rettighederne er afledte.

66. Efter min opfattelse tjenes disse formål ikke godt ved det, der forekommer at være en fragmenteret, individualiseret og meget kontekstafhængig vurdering af hver sagsøgers økonomiske og retlige kendetegn og erfaring og en sammenligning med et bestemt forsikringssselskabs retlige og økonomiske styrke. Disse formål vil måske være bedre tjent med en fremgangsmåde, der stiller skarpt på de objektive kendetegn for den form for forhold, der giver anledning til indtrædelsen i rettigheder, og grunden til, at personen er indtrådt i den direkte skadelidtes rettigheder. I øvrigt bør testen være blind over for den individuelle person, og ikke kræve nogen kontekstafhængig vurdering af styrke, viden eller erfaring.

67. Jeg vil derfor foreslå, at indtrædelse i den direkte skadelidtes rettigheder udløser en overgang af forum actoris til den person, der er indtrådt i rettighederne, herunder både fysiske og juridiske personer, medmindre (i) den person, der er indtrådt i rettighederne, selv er erhvervsdrivende inden for forsikringssektoren, og kravet overgår på grundlag af et forsikringsforhold, hun indgik med den direkte skadelidte (enten i henhold til loven eller på grundlag af en forsikringsaftale *****), eller (ii) den person, der er indtrådt i rettighederne, er en enhed, der regelmæssigt er involveret i kommercielt eller på anden erhvervmæssig vis at forlige forsikringsrelaterede krav, og som frivilligt påtog sig at gennemføre kravet som led i dennes kommercielle eller anden erhvervmæssige virksomhed.

68. I den resterende del af dette forslag til afgørelse vil jeg forklare den foreslåede test yderligere ved at undersøge de relevante parametre, der bør afgrænse vurderingen af, hvornår forum actoris overgår til en person, som gør et afledt forsikringsrelateret krav gældende (i). Jeg vil derefter overveje fordelene ved den foreslåede fremgangsmåde (ii). Afsluttende vil jeg anvende den på denne sag (iii).

***** 11. betragtning til forordning nr. 44/2001. Jf. dom af 14.7.2016, Granarolo (C-196/15, EU:C:2016:559, præmis 16 og den deri nævnte retspraksis).

***** 12. betragtning til forordning nr. 44/2001.

***** For klarhedens skyld kan det gentages (som ovenfor i punkt 34 i dette forslag til afgørelse bemærket), at et krav vedrørende sager om social sikring i den i artikel 1, stk. 2, litra c), i forordning nr. 44/2001 omhandlede forstand er udelukket ratione materiae ved det forhold, at det ikke er omfattet af forordningens anvendelsesområde.

i) *Parametrene*

69. For det første er hovedelementet ved sondringen mellem de indirekte skadelidte, der kan, og de, der ikke kan støtte ret på det forsikringsrelaterede forum actoris, tilstedeværelsen af et forsikringsforhold mellem den person, der er indtrådt i rettighederne, og den direkte skadelidte. Det hovedspørgsmål, der skal stilles, er dermed: Hvad er grunden (eller det retlige grundlag for, adkomsten) til, at den person, der er indtrådt i rettighederne, betalte de respektive beløb til den direkte skadelidte? Hvis grunden var, at der forelå et forsikringsforhold af en art *****, så handler den person, der er indtrådt i rettighederne, som en erhvervsdrivende i forsikringssektoren. Personen skal derfor udelukkes fra at drage fordel af forum actoris.

70. For det andet vil jeg også foreslå, at det er uden betydning, om det specifikke forsikringsforhold mellem den direkte skadelidte og den person, der er indtrådt i rettighederne, blev indgået på grund af en privatretlig aftale (som en privat forsikringsaftale) eller som følge af en offentligretlig forpligtelse [enten fordi der foreligger en lovbestemt forsikringspligt, eller selve den offentlige ret direkte fastsætter en obligatorisk forsikring, for så vidt som udelukkelsesbestemmelsen om social sikring i artikel 2, stk. 1, litra c), i sidstnævnte tilfælde er overholdt *****]. Det fælles hovedelement for begge er, at den person, der er indtrådt i rettighederne, og som kræver tilbagebetaling af skaden fra forsikringsselskabet, i sidste ende blot er en anden erhvervsdrivende, der er aktiv inden for sektoren.

71. For det tredje bør den samme udelukkelse – efter den samme logik og en udvidelse heraf – så også finde anvendelse på en sagsøger, som er en erhvervsdrivende inden for handel med forsikringsrelaterede krav. Med andre ord bør det beskyttende forum actoris ikke være til rådighed for en person, som indtrådte i den direkte skadelidtes rettigheder på grundlag af en overdragelse af et forsikringsrelateret krav, der skete som led i denne persons erhvervmæssige virksomhed, typisk i henhold til en aftale. Anvendelsen af det forsikringsrelaterede forum actoris er ikke begrundet i en sådan sammenhæng *****.

72. Sammenfattende er hovedelementet den retlige adkomst, som førte til, at den person, der er indtrådt i rettighederne, indtrådte i den direkte skadelidtes sted. Den person, der er indtrådt i rettighederne, kan støtte ret på forsikringsrelaterede forum actoris, medmindre denne adkomst følger af en forsikringsaftale eller en erhvervmæssigt indgået aftale om overdragelse af kravet indgået mellem den direkte skadelidte part og den person, der er indtrådt i rettighederne.

ii) *Fordele ved den foreslåede afklaring*

73. Der er mindst tre grunde til, at jeg er af den opfattelse, at den netop opridsede fremgangsmåde kan føre til en mere forudsigelig og brugbar test.

74. For det første vil en mere objektiv, adkomstbaseret vurdering af den indirekte skadelidtes retsstilling ved afgørelsen af, om denne part kan støtte ret på det forsikringsrelaterede forum actoris, være en mere brugbar løsning i sammenhæng med afgørelsen af retternes internationale kompetence. Der vil ikke være behov for at foretage en analyse af tvistens parter forholds-mæssige styrke. Deres erhvervmæssige, formelle status og den adkomst, i henhold til hvilken de er indtrådt i et krav, vil være tilstrækkelige oplysninger.

***** Som ovenfor anført vil en sådan bred forståelse også omfatte genforsikring, for så vidt som sagsøgeren har en adkomst, der giver hende mulighed for at rejse et krav mod hendes forsikringsselskabs genforsikringsselskab. Jf. dom af 13.7.2000, Group Josi (C-412/98, EU:C:2000:399, præmis 75).

***** I hvilket tilfælde sagen igen slet ikke vil være en forsikrings-sag – jf. punkt 34 ovenfor.

***** Jf. analogt dom af 19.1.1993, Shearson Lehman Hutton (C-89/91, EU:C:1993:15). Domstolen konkluderede i den sag, at Bruxelleskonventionen skal fortolkes således, at en sagsøger, som handler under udøvelse af sin erhvervmæssige virksomhed og derfor ikke selv er en forbruger, der er part i [...] kontrakter, ikke kan benytte konventionens specielle kompetenceregler i sager om forbrugerkontrakter.

75. For det andet er en anden fordel, at den foreslåede test vil være holistisk, idet den omfatter både fysiske og juridiske personer. Det skal erindres, at ordlyden af forordning nr. 44/2001 er neutral i denne henseende *****. Domstolens udtalelse i Vorarlberger Gebietskrankenkasse-dommen vedrørende den mulighed, som arvinger har for at støtte ret på det forsikringsrelaterede forum actoris, sondrede ikke mellem fysiske og juridiske personer. Jeg kan ikke se nogen grund til, hvorfor juridiske personer skulle være udelukket fra en sådan valgmulighed, for så vidt som de i henhold til gældende ret kan arve. Mere generelt, og således som den italienske regering i det væsentlige har argumenteret for, kan det igen bringes i erindring, at en række af de personer, der drager fordel af særværnet i forsikringsager, rent praktisk sandsynligvis er juridiske personer.

76. Endelig giver den foreslåede test for det tredje sandsynligvis også bedre mulighed for, at krav, der i det væsentlige er forbundne, kan påkendes ved det samme værneting, hvorved en opdeling af retsforhandlinger undgås. Dette forhold kan illustreres i denne sag.

77. Hovedsagen blev anlagt af cyklisten som den direkte skadelidte ved førsteinstansen, formodentlig retten ved hans bopæl. Hvis den her foreslåede test anvendes, vil appellanten have adgang til den samme nationale ret, fordi denne forekommer at have hjemsted inden for rettens jurisdiktion.

78. Hvis – i modsætning til det af mig foreslåede – appellanten nægtes det forsikringsrelaterede forum actoris, vil denne være forpligtet til at anlægge sag, hvor ansvarsforsikringsselskabet har hjemsted (i Frankrig), eller ved retten i den medlemsstat, hvor trafikuheldet skete (i Italien).

79. Når den person, der er indtrådt i rettighederne, og den direkte skadelidte har bopæl i den samme medlemsstat, og hvis de beslutter at anvende forum actoris, har den foreslåede fremgangsmåde den fordel, at den forhindrer yderligere mangedobling af værnetingene i forhold til den internationale kompetence.

80. Jeg vil ikke desto mindre ikke gå så vidt som til at foreslå, at den person, der er indtrådt i rettighederne, har *pligt* til at følge det af skadelidte valgte værneting og anlægge sag ved den samme ret som den skadelidte part, navnlig af tre grunde.

81. For det første er der allerede flere værneting, som er foreskrevet direkte i ordlyden af artikel 9, stk. 1, litra b), og artikel 11, stk. 2, i forordning nr. 44/2001. I henhold til disse bestemmelser og i lyset af Domstolens fortolkning af den anden bestemmelse, har forsikringstageren, den begunstigede, den forsikrede og skadelidte hver særskilte forum actoris, der bygger på deres bopæl. På trods af en sådan eksisterende mangedobling er der intet i ordlyden af forordning nr. 44/2001, som opstiller en »pligt til at følge« for at nedbringe denne mangedobling. Jeg ser derfor inden for disse lovgivningsmæssige rammer ringe grund (og ordlydsmæssig støtte) til retligt at fastslå en sådan pligt kun for den person, der er indtrådt i rettighederne.

***** Som eksempel på dette punkt i sammenhæng med bilforsikring kan der henvises til dom afsagt af den øverste regionale domstol i Celle den 27.2.2008, 14 U 211/06 2, hvori den godtog, at juridiske personer var dækket af begrebet »skadelidte« som omhandlet i artikel 11, stk. 2, i forordning nr. 44/2001. Det var under henvisning til Rådets direktiv 72/166/EØF af 24. april 1972 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om ansvarsforsikring for motorkøretøjer og kontrollen med forsikringspligtens overholdelse (EFT, den danske specialudgave: serie I bind 1972(II) s. 345) (nu erstattet af CMID, hvortil der henvises i fodnote 17 ovenfor), som definerer »skadelidte« som »enhver person, der har ret til erstatning for skade forvoldt af et køretøj«. Den nationale ret bemærkede også, at samme direktivs artikel 4 (nu artikel 5 i CMID) henviser til både fysiske og juridiske personer. I en anden tysk sag fra den øverste regionale domstol i Frankfurt am Main (dom af 23.6.2014, 16 U 224/13) blev et leasingselskab anset for en skadelidt, da det anlagde sag mod et forsikringsselskab. Den nationale ret fandt, at sagsøgeren ikke havde den samme forsikringsekspertise. Hvad endelig angår det generelle forslag, at juridiske personer kan støtte ret på det forsikringsrelaterede værneting for skadelidte, jf. f.eks. Staudinger og Czaplinski, Verkehrsopferschutz im Lichte der Rom I-, Rom II- sowie Brüssel I-Verordnung, NJW 2009, s. 2249 ff.

82. For det andet forekommer det ud fra ordlyden af artikel 9, stk. 1, litra b), at bestemmelsen ikke kun omhandler international, men også lokal kompetence (det *sted* og ikke den *medlemsstat*, hvor sagsøgeren har bopæl). En »pligt til at følge«, der tvinger den person, der indtræder i rettighederne, til at anlægge sag ved nøjagtig den samme ret som den, der er til rådighed for den direkte skadelidte, kan potentielt betyde, at den person, der er indtrådt i rettighederne, skal anlægge sag ved en ret uden for hendes bopæl.

83. For det tredje kunne pligten til at følge blive meget afhængig af begivenhedernes kronologi i hver enkelt sag, nærmere bestemt af det valg, som den direkte skadelidte har truffet om hvor og hvornår, der skal anlægges sag. Men hvad vil der ske, hvis den person, der er indtrådt i rettighederne, anlægger sag først? Ville den direkte skadelidte så også være forpligtet til at følge det valg, som den person, der er indtrådt i rettighederne, har truffet? Hvis ikke, ville reglen om konsistens falde fra hinanden. Hvis ja, vil det vende hele logikken i sagen, som er »subrogation«, på hovedet. Reglen om »følg-den-anden-skadelidte« kan dermed kun finde anvendelse den ene vej: Den person, der er indtrådt i rettighederne, skal følge den direkte skadelidte part, men ikke omvendt. Den vil også kun blive udløst, hvis den direkte skadelidte anlægger sag »i rette tid« – dvs. inden den person, der er indtrådt i rettighederne, gør det.

84. Hvorom alting er, fører muligheden for sådanne interne uoverensstemmelser ved anvendelsen af en regel, der potentielt indføres i konsistensens navn, mig til den konklusion, at en sådan regel slet ikke er en god regel.

iii) *Den foreliggende sag*

85. I denne sag forekommer det, hvilket det i den sidste ende er den forelæggende ret, der skal efterprøve, at grundlaget for appellanten krav var den fortsatte udbetaling af løn i henhold til national lov, og den lovbestemte overgang af det deraf følgende tab til appellanten. Grundlaget for (adkomsten til) indtrædelsen i rettigheder forekommer dermed at være ansættelsesaftalen og de gældende lovregler. Der er intet forsikringsforhold af nogen art mellem appellanten og cyklisten.

86. Appellanten forekommer derfor ikke at være omfattet af nogen af de to undtagelser, der er opstillet ovenfor i punkt 67 i dette forslag til afgørelse, som udelukker overgangen af forum actoris.

87. For klarheds skyld vil jeg også tilføje, at man generelt også kan forestille sig grænsesituationer, såsom at en arbejdsgiver, som selv er et forsikringsselskab, anlægger sag. Grundlaget (eller adkomsten) for kravet eller en del heraf, der er overgået til forsikringsselskabet, vil ikke være en forsikringsaftale, men ligesom situationen i hovedsagen det forhold, at skadelidte var dets arbejdstager. Vil forum actoris overgå under disse omstændigheder?

88. Ja, det ville det. I tråd med de foreslåede præciseringer i dette forslag til afgørelse vil det afgørende element igen være den specifikke retlige adkomst, der ligger bag et sådant søgsmål anlagt af et forsikringsselskab som arbejdsgiver. I et sådant tilfælde vil kravet overgå til arbejdsgiveren, ikke fordi denne handler som erhvervsdrivende i forsikringssektoren, men fordi selskabet havde en arbejdstager, som kom til skade, og på grund af den lovbestemte overdragelse af en skadelidt arbejdstagers rettigheder.

89. Jeg anerkender gerne, at den fremgangsmåde, jeg anbefaler i dette forslag til afgørelse, i nogle situationer, som den netop opridsede, kan ses som overinkluderende. Dette skyldes, at den kan give økonomisk sikre og/eller retligt kyndige enheder, som faktisk ikke har behov for beskyttelse, fordel af det forsikringsrelaterede forum actoris. Under alle omstændigheder er jeg ikke desto mindre stadig af den opfattelse, at den lejlighedsvis faktiske overinkludering af nogle enheder er en mere rimelig løsning end en i praksis konkret kontekstafhængig undersøgelse af parternes relative styrker.

V. Forslag til afgørelse

90. På baggrund af det ovenstående foreslår jeg Domstolen at besvare de af Oberster Gerichtshof (øverste domstol, Østrig) forelagte præjudicielle spørgsmål således:

- »1) En sag som den i hovedsagen omhandlede anlagt af en arbejdsgiver i en medlemsstat med påstand om erstatning for det tab, der er overgået til arbejdsgiveren som følge af dennes fortsatte udbetaling af løn til dennes arbejdstager, mod et ansvarsforsikringsselskab med hjemsted i en anden medlemsstat for skade forvoldt af et køretøj, der er forsikret hos dette forsikringsselskab, er en »forsikringssag« som omhandlet i artikel 8 i Rådets forordning (EU) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område.
- 2) En person, såsom en offentligretlig institution i dennes egenskab af arbejdsgiver, som har hjemsted i en medlemsstat, kan som den skadelidte part støtte ret på reglen i artikel 9, stk. 1, litra b), og artikel 11, stk. 2, i forordning nr. 44/2001 med henblik på at anlægge sag direkte (hvis et direkte sagsanlæg er muligt i henhold til gældende national lov) mod forsikringsselskabet for den person, som er ansvarlig for trafikuheldet, når de rettigheder, der skal påberåbes, stammer fra det tab, der er overgået til arbejdsgiveren, nemlig den fortsatte udbetaling af løn til dennes arbejdstager, som kom til skade i et trafikuheld:
 - hvis grundlaget for sagens anlæggelse er, at der foreligger et forsikringsforhold mellem den part, der er ansvarlig for uheldet, og hendes forsikringsselskab, og
 - forudsat, at sagsøgeren ikke er indtrådt i kravet:
 - i) fordi der foreligger et forsikringsforhold mellem sagsøgeren og den direkte skadelidte, eller
 - ii) fordi sagsøgeren påtog sig at gennemføre kravet som led i dennes kommercielle eller anden erhvervsmæssige virksomhed.«